

Arbeiðsloysið má ikki fáa loyvi at fóta sær

»Vit vilja, at hitt almenna skal hjálpa til við at loysa teir trupulleikar, sum eru á tí vinnuliga økinum, ikki bara við at stuðla privatar fyrirtøkur, ið ikki bera seg, men eisini vera við at skapa arbeiðspláss, vera við til at halda samfelagshjólini gangandi, og at ansa eftir, at ikki arbeiðsloysi fær loyvi at fóta sær«. M.a. hetta segði tingmaðurin hjá Javnaðarflokkinum í Eystur-oynni, Jørgen Thomsen, undir viðgerðini av løgmannsrøðuni fyrr í ár. Vit prenta røðuna, sum Jørgen Thomsen helt:

»Til umrøðu er løgmannsrøðan. Hetta er so fyrsta løgmannsrøða, sum Pauli Ellefsen, háttvirdi lögmaður, hevur hildið, og uttan íva hava fólk verið sera spent og forvitin eftir, at fáa at hoyra hesa fyrstu frágreiðing frá lögmanni okkara.

Ti at nú hevur í so mong ár verið tosað um, at sambandsflokkurin er alternativ við í føroyskum politikki, og frammanundan seinasta valinum vóru hesi orð sera nógv frammi.

Ti var væntað, at nú kom hesin politikkur fram í dagsins ljós, nú fór uppskriftin at verða lögð fram fyri hetta høga ting og fyri almenningin, hvar eftir nú føroyska samfelagið skuldi stýrast. Nú komu loysnirnar fram í ljósmála, sum so nógv hava verið umrøddar.

Løgmannsrøðan — eitt vanmenni!

Men løgmannsrøðan er eftir mínum tykki eitt sætt vanmenni, í mun til aðrar løgmannsrøður, ið eg havi kveitt niður í. Ti her hómast eingin politikkur í hesi røðu.

Annars er tað at siga, at Pauli Ellefsen, háttvirdi lögmaður og tingmaður, hevur hildið nógvur røður frá hesum palli, røður, ið ikki júst høvdu sama dóm og orðalag sum hendan røðan, ið her er til umrøðu.

Tað vóru røður, ið mang-an vóru fullar av atfinningum, har aftur og aftur varð tikið upp í saman um skilaloysi, yvirtøku, um sosialisering av samfelagi okkara og um vánaliga stýring av samfelagnum og ikki at gloyma vana- og

kenningspolitikkinn.

Ja sjálvt teirra politiski bróður, fólkaflokkurin, varð sagdur at vera sosialistiskur, og var í ferð við at sosialisera alt samfelagið, og at hetta bert vóru orð, nýttist ongum at vera í iva um. Ti fólkaflokkurin sýndi í síðstu samgongu og ger tað beinleiðis í hesi samgongu, ið nú situr, at hann er flokkur, ið bert vil tæna ávisum áhugamálum. Teir vilja bert lata standa til, um ikki fyrirtaksemi kemur frá øðrum. Og harra formaður: Tað er júst tað sama, sum ongin politikkur.

Øll eiga rætt

Av og á verður eisini roynt at spæla avgomlu slitnu plátuna, at javnaðarflokkurin vil, at alt skal takast frá øllum og leggjast undir hitt almenna. Hetta verður gjørt fyri at ræða. Hetta er reint mæn.

Javnaðarflokkurin vil verja ognarrættin, og setur fólkærði demokratið í hásemi, men vil royna at forað fyri, at alt skal ognast nøkrum fáum, og áðanar, at øll eiga rætt til samfelagsøkuna.

Í stevnuskrá okkara stendur, harri formaður, um eg fái loyvi: tað er búskapur og vinnumál tað snýr seg um. Í summum fornum er tað neyðugt, at landið átekur sær búðskaparlaga virkseini. Í øðrum fornum eru kommunal og felagskommunal tiltøk betur hóskandi.

Á summum økjum er rættast, at framleiðsla og handil verða ríkin á samvinnugrundarlagi.

Á øðrum økjum er

privat drift betur hóskandi. Og tað er tað, sum javnaðarflokkurin hevur vist á, og framvegis ger:

at ríkin verður liðligur vinnulivspolitikkur við almennari luttøku, so sum so mangan er tørvur á. Soleiðis sum tað stóð í samgonguskjalinum hjá undanfarna samgongu.

Arbeiðsloysi má ikki sleppa at fóta sær

»Har hitt privata fyrirtakssemi ikki røkkur, kunnu kommunur og landið ganga á odda í hesi útlegging«.

Og tað er serstakliga úti á byggunum, at tørvur er á slíkum politikki.

Vit vilja, at hitt almenna skal hjálpa til við at loysa teir trupulleikar, sum eru á tí vinnuliga økinum, ikki bara við at stuðla privatar fyrirtøkur, ið ikki bera seg, men eisini vera við at skapa arbeiðspláss, vera við til at halda samfelagshjólini gangandi, og at ansa eftir, at ikki arbeiðsloysi fær loyvi at fóta sær.

Ti tað er nú einaferð soleiðis, at hin arbeiðsleysi skal liva, og onkur skal honum gjalda.

Sosialar veitingar eiga og megu vera, men tað er ólíka betri, at fólk, ið annars kunnu arbeiða, fáa loyvi til at arbeiða fyri tann pening tey annars skulu og mega hava.

Stundum verður drigið fram, at misnýtsla er av teimum sosialu veitingunum, og mangan verður vist til dagpeningaskipana — og at har er misnýtsla. Hertil er at siga, at einki misbrug eigur at

vera vart.

Men vit eiga at minnst til, at hin fastlonti, og mong onnur í samfelagnum við hava betri skipan og hava ikki fyri neyðini at fara á almennastovuna, um tey skuldu gjørt sjúk eitt skifti. Einki ilt orð um tað, men øll eiga sama nátturliga rætt.

Harri formaður: Tað er nú vanligt, at lögmaður á Ólavsoke greiðir frá og metir um framtíðar útlitið hjá tí fólki, sum her býr.

Tað má tó sigast, at alt, sum sagt verður um framtíðina, kann bert vera met og ætlanir. Hetta fær ikki verið orðvisi og tað serstakliga í hesum tíðum.

Ikki rætt bert at ræða

Tað er tó umráðandi at mett verður sum frægest um, hvussu útlitið er, fyri at teir, ið skipa skulu fyri á tí vinnuliga økinum, betri kunnu ætla um, hvussu farast skal fram. Hetta ger seg ivaleyst galdandi á øllum samfelagsins økjum. Tað kann ti ikki vera rætt, tykir mær, at mála alt so ógvuliga ljóst, ella í hvussu er ikki ljósari enn tað í veruleikanum er.

Men so aftur hin vegin at mála alt so dapurt og myrkt og seta upp ræður fyri fólkið. Hesi bæði bert skaða og gagna ongum, og eg haldi álvaratos við at lesa hesa løgmannsrøðu, ið ikki kann sigast at vera rættlaga long, verður man skjótt varugur við, at í henni finnst nógvur ræður.

Og tráðurin í røðuni er hin sami, sum hann hevur

politikkurpolitikkurpolitikkur

verið síðan teir komu í Tinganes, at skuldina eigur undanfarna samgonga. Og at fíggjarliga er alt farið út á sjógv, so øll megu ógvast. Nú eiga vit at minnst til og ikki at gloyma, at tey seks árin, ið undanfarna samgonga sat, hevði fólkaflokkurin fíggjarmál um hendi, bæði í landsstýri og í fíggjarnevnd, so eg haldi tað mátti verið nógv so eyðmikjandi fyri fólkaflokkin, ferð eftir ferð at noyðast at taka við øllum teimum skortflongjum teir dagliga fáa frá sínum samgongupartnara.

skal tryggjast øðrum áhugamálum.

Samgongur og avmarking

Nú kann onkur sóknast eftir og siga: hvi hava tit javnaðarmenn, sum hava sitið í stýrinum so langt áramál, ikki framt hesi mál, sum stóðu í samgonguskjalinum — og aðrir við. Nú er tað soleiðis, at ein borgarlígur meiriluti situr her á tingi, og sjálvt um aðrar samgongur verða gjørdar, verður tað ógvuliga avmarkað av javnaðarpolitikki, ið kann fremjast, og tað serstakliga í samgongu við fólkaflokkinum.

Í samgonguskjalinum hjá undanfarna landsstýri stóð eisini, harri formaður: Virki, sum hava serligan arbeiðsskapandi týðning, mugu ikki steðga vegna fíggjan ella øðrum kreppum, landsstýrið fær heimild til at skipa fyri, at raksturinn heldur fram, meðan orsøknir verða kannaðar.

Koma skip í líknandi stóðu verður í hvørjum fori avgerð tikin um, hvussu raksturinn kann halda fram.

Hetta má tá vera rættur hugsunnarháttur, harri formaður: og hesin hugsunnarháttur hóvar javnaðarpolitikki at royna at forða fyri, at fólk bráðlaga verða ríkin úti í vinnuloyvi uttan at fáa umrátt seg.

Í langt tíðarskeið var samstarv millum javnaðarflokkin, sambandsflokkinn og sjálvstýrisflokkinn — teir sokallaðu heimastýrisflokknar, teir ið goðtøku heimastýrislógina og vildu virka undir henni. Og tað má man áðan, og tað hendi stór framstig í teimum tíðarskeiðum. Men nú tykjast slíkir tankar sera fjarðir.

Framhald á síðu 12